

Odakle dolazimo (2006.)?

2006. godina samo je jedna u nizu «sivih» godina glede ekonomske politike. Ustrajnost svake vlasti na postojećoj ekonomskoj politici usprkos velikom rastu vanjskog duga i visoke stope nezaposlenosti čini sliku gospodarstva ne samo sviom već i sumornom.

Teško je nabrajajući dogođeno ne propustiti neke važne događaje. Zato neću previše nabrajati niti nabrojeno smatram jedino bitnim. Jedino što želim jest dati nekoliko podataka kako bi se mogao odrediti prema slijedećoj 2007. godini.

Godišnja stopa inflacije mogla bi iznositi nešto preko 2% što znači da nam je stabilnost cijena gotovo (1,8%) na nivou Europske unije. Pri tome valja ukazati na činjenicu da Slovenija ima rast cijena svega 75% (1,5%) od hrvatskog rasta cijena. Ovo je važno identificirati s obzirom da slovinci uvode euro, s jedne strane, i, s druge strane, oni su stabilizirali cijene bez šok terapije što znači da nisu rješavali psihološki već realni dio inflacije (rješavanje realne inflacije znači riješiti problem inflacije; Hrvatska, po mome mišljenju inflaciju nije riješila).

Nezaposlenost i dalje stagnira što je i razumljivo ako se ima u vidu «dosljednost» ekonomske politike. Ono što valja identificirati jest činjenica da je realno zaustavljen rast plaća što znači da se povećava participacija kapitala u odnosu na rad (odnos faktorskih dohodaka).

Ekonomski odnosi s inozemstvom i dalje imaju značajke prethodnih razdoblja s tim da se krvna slika pogoršava. Tako je u odnosu na saldo računa platne bilance iz 2004. godine za prvih šest mjeseci u 2006. godini deficit povećan za fantastičnih 50% (2,1:3,3 milijarde eura) što stagnantna turistička sezona neće anulirati (sic!). Prema tome, moguće je očekivati daljnji rast deficita tekućeg računa platne bilance.

Deficit računa platne bilance odnosno kretanje inozemnog duga i prodaja obiteljskog srebra rezultirali su aprecijacijom kune u odnosu na euro što valja identificirati kao dodatno ograničenje izvozno orijentiranom dijelu privrede, s jedne strane, i, s druge strane, dodatnim učincima, putem tečaja, na stabilnost cijena.

Kreditna aktivnost «domaćih banaka» u 2006. godini i dalje je ainamična jer krediti rastu neuporedivo brže nego domaći društveni proizvod po tekućim cijenama. Centralna banka poduzela je dodatna ograničenja kvantitativne prirode ali, na žalost, linearnim restrikcijama što sam, na ovim stranicama, već komentirao. Kako je kreditna aktivnost usmjerena na sektor stanovništva to se je smanjila likvidnost privrede u odnosu na prošlu godinu. Pri tome valja reći da je broj nelikvidnih pravnih osoba neznatno povećan što znači da velikom broju nelikvidnih pravnih osoba slijedi stečaj i povećanje nezaposlenosti (potencijalno 31.000 radnika).

Deficit državnog proračuna bit će u granicama planiranog. Međutim, pogledamo li pravo stanje stvari vidjet ćemo da je deficit zapravo stvar «metodologije». Naime, deficit robne razmjene povećava porezne prihode najmanje za iznos poreza na dodanu vrijednost (za prvih jedanaest mjeseci 2006. godini deficit robne razmjene s inozemstvom iznosi nešto više od 60 milijardi

kuna, pa, prema tome, porezni prihodi temeljem deficita nisu manji od 14 milijardi kuna). Nadalje, prodaja Plive i INA-e u 2006. godini «oslobodili» su proračun. Naime učinak Plive i INA-e je ukupno iznosio preko tri milijarde dolara što iznosi dodatnih dvanaest do četrnaest milijardi kuna prihoda. Ima li se u vidu da je rebalansom proračuna za 2006. godinu predviđeno uprihodovati 100 milijardi kuna, navedeni iznosi iznose više od četvrtine ukupnih prihoda.

Prema tome, u ovoj 2006. godini javni se dug nije značajnije povećao zbog deficita platne bilance i prodaje obiteljskog srebra. U tim i takvim uvjetima država je nastavila smanjivati svoje obveze prema inozemstvu i povećavati ih prema domaćim kreditorima. Međutim, smanjenje inozemnog javnog duga «kompenzirano» je povećanjem inozemnog duga drugih sektora pa je ukupni inozemni dug u ovoj godini povećan neuporedivo više nego što se je nominalno (da i ne spominjem realno) povećao društveni proizvod. Inozemni dug će do kraja 2006. godine iznositi više od 28 milijardi eura u odnosu na njegovo stanje od cca 25 milijardi eura na kraju 2005. godine. Pridoda li se tom iznosu kratkoročni dug od cca 5 milijardi eura naše ukupne obveze iznositi će preko 33 milijarde eura što je više od domaćeg društvenog proizvoda u 2006. godini.

Kamo idemo (2007.)?

Prema službenim prognozama u narednoj se godini ne očekuje ubrzanje rasta društvenog proizvoda. Što više smatra se da će u slijedećoj godini on rasti po nešto nižoj stopi od 4,3%. Dakle, u iznornu godinu ulazimo sa slabijim očekivanjima glede stope rasta nacionalne dividende usprkos činjenici da će se socijalni izdaci – zbog izbora – dodatno povećati. Poznati su tzv. politički porezi i politički javni rashodi u svim demokratskim zemljama.

Usporavanje privredne aktivnosti, dospjeli anuiteti po osnovu inozemnog duga na naplatu u slijedećoj godini, dodatni rast uvozne ovisnosti i zbog toga povećanja deficita robne razmjene s inozemstvom rezultirat će daleko «lošijom krvnom slikom» hrvatskog gospodarstva na kraju slijedeće u odnosu na ovu godinu. Kao što vidimo stanje nam je daleko od prihvatljivog.

«Krvnu sliku» će poboljšati prodaja obiteljskog srebra. Bojim se da će se čak dinamizirati prodaja obiteljskog srebra kako bi planirani proračunski deficit ostao u planiranim gabaritima.

Prema tome, nezaposlenost će i dalje biti na razini od 300.000. Platna bilanca će se i dalje pogoršavati i to tim više ukoliko ne dođe do neuporedivo uspješnije u odnosu na ovogodišnju turističku sezonu.

Naime, ovogodišnja turistička sezona daje naslutiti da se je saturirala potražnja inozemnih turista temeljem ove i ovakve strukture ponude. Prema tome, promjena ponude pa time i povećanje rasta turističke djelatnosti nije moguće bez dodatnih ulaganja što u uvjetima negativne nacionalne štednje znači ili zaduživanje ili dodatna rasprodaja.

U ovisnosti od deficita platne bilance i učinkovitosti prodaje obiteljskog srebra kretati će se i cijene i održivost standarda hrvatskih građana.

Bez obzira koliko se obiteljskog srebra proda valja očekivati rast inozemnog duga na razinu od

Odakle dolazimo (2006.) kamo idemo (2007.)????????????????????????????????

Autor Guste Santini

Nedjelja, 31 Prosinac 2006 17:26

33 milijarde eura što valja povećati za kratkoročni dug od 5 milijardi, a što ukupno iznosi 38 milijardi eura duga.

Dragi čitaоче, uz čestitke za Novu godinu da Vi osobno budete sretniji i zadovoljniji, moram Vam reći da nemamo velikih razloga u novoj 2007.

godini očekivati ništa bolje. Na žalost samo da ne budu bitno lošiji rezultati od ovih koje sam nabrojao. Kao što vidite ostajem «katastrofičar» i u 2007. godini.